

KONVENCIJA ZA GRA\ANSKO-PRAVNE ASPEKTI NA ME\UNARODNOTO GRABNUVAWE NA DECA

POGLAVJE I

OBLAST NA PRIMENA NA KONVENCIJATA

^len 1

Celi na ovaa konvencija se:

- a) da se obezbedi {to poitno vra}awe na decata nezakonito odvedeni ili zadr`ani vo nekoja dr`ava dogovorni~ka;
- b) da obezbedi pravata na gri`a i viduvawe so deteto spored zakonot na edna od dr`avite dogovorni~ki navistina da se po~ituvaat vo druga dr`ava dogovorni~ka.

^len 2

Dr`avite dogovorni~ki }e gi prezemaat site soodvetni merki da obezbedat na svojata teritorija sproveduvawe na celite na Konvencijata. Za ovaa cel }e gi koristat najefikasnite raspol`livi postapki.

^len 3

Odveduvaweto ili zadr`uvaweto na dete }e se smeta kako nezakonito:

- a) ako pretstavuva povreda na pravoto na gri`a {to go dobilo lice, institucija ili koe i da bilo drugo telo, kolektivno ili poedine~no, spored zakonot na dr`avata vo koja deteto bilo postojano naseleno pred odveduvaweto ili zadr`uvaweto;
- b) ako vo vremeto na odveduvaweto ili zadr`uvaweto tie prava se ostvaruvale, kolektivno ili poedine~no, ili bi se ostvaruvale da ne do{lo do odveduvawe ili zadr`uvawe.

Pravata na gri`a spomenati vo to~ka a) od stav 1 mo`at da se steknat, pred s#, so sproveduvaweto na zakonite ili vrz osnova na sudska ili upravna odluka, ili vrz osnova na spogodba koja ima pravno dejstvo spored zakonot na odnosnata dr`ava.

^len 4

Konvencijata }e se primenuva na dete koe `iveelo vo dr`ava dogovorni~ka neposredno pred kakva i da bilo povreda na pravoto na gri`a ili na viduvawe. Konvencijata }e prestane da se primenuva koga deteto }e napolni 16 godini.

^len 5

Vo smisla na ovaa konvencija izrazot:

- a) „pravo na gri`a“ gi vkluva pravata {to se odnesuvaat na gri`ata za li~nosta na deteto, a posebno pravoto na opredeluvawe na mestotot na pretoj na deteto;
- b) „pravo na viduvawe“ go vkluva pravoto na deteto za opredelen period da se odvede nadvor od mestoto na postojaniot pretoj.

POGLAVJE II CENTRALEN IZVR[EN ORGAN

^len 6

Dr`avata dogovorni~ka }e opredeli centralen izvr{en organ koj }e gi izvr{uva obvrskite {to Konvencijata gi predviduva za takviot organ.

Sojuznite dr`avi, dr`avite so pove}e od eden praven sistem ili dr`avite {to imaat avtonomni teritorijalni edinici }e mo`at da postavuvaat pove}e od eden centralen izvr{en organ i da ja nazna~at teritorijalnata nadle`nost na tie organi. Ako dr`avata opredelila pove}e od eden centralen izvr{en organ, }e go opredeli centralniot izvr{en organ komu }e mo`at da mu se upatuvaaat molbi za natamo{no prosleduvawe do soodvetniot centralen izvr{en organ vo taa dr`ava.

^len 7

Centralnite izvr{ni organi me|usebno }e sorabotuvaaat i }e ja unapreduvaat sorabotkata me|u nadle`nite organi vo zemjite dogovorni~ki za da se obezbedi {to poitno vra}awe na deteto i da se postignat drugite celi na ovaa konvencija.

Pred s#, centralniot izvr{en organ, neposredno ili preku posrednici, }e gi prezema site potrebni merki:

a) za otkrivawe na mestoto kade {to se nao|a deteto koe e nezakonito odvedeno ili zadr`ano;

b) za spre~uvawe na natamo{ni eventualni opasnosti po deteto ili pristrasnosti vo odnos na edna od zainteresiranite strani so prezemawe ili so inicirawe na prezemawe privremena merka;

v) za obezbeduvawe dobrovolno vra}awe na deteto ili postigawe spogodbeno re{enie na toa pra{awe;

g) za razmena, kade {to e toa potrebno, na informacii vo vrska so socijalното poteklo na deteto;

d) za davawe op{ti informacii za va`e~koto pravo na odnosnata dr`ava vo vrska so primenata na ovaa konvencija;

l) za poveduvawe ili olesnuvawe na poveduvawe sudska ili upravna postapka zaradi obezbeduvawe vra}awe na deteto i tamu kade {to e toa mo`no za sklu~uvawe na soodvetni spogodbi za organizirawe ili obezbeduvawe na efikasno ostvaruvawe na pravoto na viduvawe;

e) za obezbeduvawe ili olesnuvawe na obezbeduvawe, tamu kade {to okolnostite go baraat toa, pravna pomo{ i soveti, vclu~uvaj}i go i u~estvoto na braniteli i pravni sovetnici;

`) za sklu~uvawe na upravni spogodbi {to se potrebni i adekvatni za obezbeduvawe na bezbedno vra}awe na deteto;

z) za obezbeduvawe razmena na informacii {to se odnesuvaat na primenata na ovaa konvencija, i ako e toa mo`no, eliminirawe na site pre~ki vo nejzinata primena.

POGLAVJE III VRAJAWE NA DETETO

^len 8

Koe i da bilo lice, institucija ili drugo telo koe tvrdi deka so odveduvaweto ili zadr`uvaweto na deteto e povredeno pravoto na gri`a, mo`e da se obrati do centralniot izvr{en organ na dr`avata vo koja se nao|a mestoto na postojniot prestoj na deteto ili do centralniot izvr{en organ na nekoja druga dr`ava dogovorni~ka za pomo{ vo obezbeduvaweto vra}awe na deteto.

Takvata molba }e so dr`i:

a) podatoci za identitetot na podnositelot na molbata, deteto i liceto za koe se tvrdi deka go odvelo ili go zadr`alo deteto;

b) kade {to e mo`no toa, datum na ra|aweto na deteto;

v) fakti vrz koi se zasnova molbata na podnositelot za vra}awe na deteto;

g) site raspolo`livi informacii vo vrska so mestoto kade {to se nao|a deteto i so identitetot na liceto so koe se pretpostavuva deka e deteto.

Kon molbata mo`at da bidat prilo`eni slednite dokumenti:

d) zaverena kopija od koja i da bilo va`na odluka ili spogodba;

l) uverenie ili garantno pismo {to go izdal centralniot izvr{en organ ili drug nadle`en organ na dr`avata vo koja se nao|a mestoto na postojaniot prestoj na deteto ili oficijalnoto lice, vo vrska so relevantnoto pravo na taa dr`ava;

e) koj i da bilo drug relevanten dokument.

^len 9

Ako centralniot izvr{en organ koj }e ja primi molbata od ~len 8 ima pri~ina da veruva deka deteto se nao|a vo nekoja druga dr`ava dogovorni~ka, bez odlagawe direktno }e ja dostavi molbata do centralniot izvr{en organ na taa dr`ava dogovorni~ka i }e go izvesti za toa centralniot organ {to ja upatuvava molbata ili podnositelot na molbata, vo zavisnost od slu~ajot.

^len 10

Centralniot izvr{en organ na dr`avata vo koja se nao|a deteto }e gi prezeme ili }e nalo`i da se prezemat site soodvetni merki zaradi obezbeduvawe dobrovolno vra}awe na deteto.

^len 11

Sudskite ili upravnite organi na dr`avite dogovorni~ki itno }e sprovedat postapka za vra}awe na deteto.

Ako soodvetnite sudski ili upravni organi ne donesat odluka vo rok od {est meseci od denot na poveduvaweto na postapkata, podnositelot na molbata ili centralniot izvr{en organ na dr`avata do koja e upateno baraweto, na sopstvena inicijativa ili na barawe od centralniot izvr{en organ na dr`avata koja go upatuvava baraweto, ima pravo da bara obrazlo`enie poradi odlagaweto. Ako odgovорот go dobie centralniot izvr{en organ na dr`avata na koja & e upateno baraweto, toj izvr{en organ }e go dostavi odgovорот do centralniot izvr{en organ na dr`avata koja go upatuvava baraweto ili do podnositelot na molbata, vo zavisnost od slu~ajot.

^len 12

Ako deteto nezakonito e odvedeno ili zadr`ano vo smisla na ~len 3, a na denot na po~etokot na postapkata pred sudskiot ili upravniot organ na dr`avata dogovorni~ka vo koja se nao|a deteto izminalo pomalku od edna godina od denot na nezakonitoto odveduvawe ili zadr`uvawe, odnosniot nadle`en organ }e nalo`i itno vra}awe na deteto.

Sudskiot ili upravniot organ, duri i ako pravnata postapka e povedena po istekot na rokot od edna godina spomenat vo prethodniot stav, isto taka, }e nalo`i vra}awe na deteto, ako ne se doka`e deka deteto se adaptiralo na novata sredina.

Ako sudskiot ili upravniot organ na dr`avata ma koja & e upateno baraweto ima pri~ina da veruva deka deteto e odvedeno vo nekoja druga dr`ava, mo`e da ja zapre postapkata ili da ja otfri molbata za vra}awe na deteto.

^len 13

Bez ogleđ na odredbite na prethodniot ~len, sudskiot ili upravniot organ na dr`avata na koja & se upatuvava baraweto ne e dol`en da nalo`i vra}awe na deteto ako liceto, institucijata ili drugo telo koi se sprotivstavuvaat na negovoto vra}awe doka`e:

a) deka liceto, institucijata ili drugo telo koe se gri`i za li~nosta na deteto ne go ostvarovalo navistina pravoto na gri`a vo vremeto na odveduvaweto ili zadr`uvaweto, ili deka se soglasilo i dopolnitelno se pristanalo so doveduvawe ili zadr`uvawe;

b) deka postoji seriozna opasnost oti vra}aweto bi go izlo`ilo deteto na fizi~ka opasnost ili psihi~ka trauma ili na drug na~in bi go dovelo deteto vo nepovolna polo`ba.

Sudskiot ili upravniot organ mo`e, isto taka, da odbie da nalo`i vra}awe na deteto ako utvrdi deka deteto se sprotistavuva na vra}awe i deka gi napolnilo onie godini i steknalo stepen na zrelost pri koj e potrebno da se zeme predvid negovoto mislewe.

Pri razgleduvaweto na okolnostite spomenati vo ovoj ~len, sudskiot ili upravniot organ }e gi zeme predvid podstocite {to se odnesuvaat na socijalното poteklo na deteto dobieni od centralniot izvr{en organ ili od nekoj drug nadle`en organ na dr`avata vo koja se nao}a mestoto na postojaniot prestoj na deteto.

^len 14

Pri uvrđuvaweto dali do{lo do nezakonito odveduvawe ili zadr`uvawe vo smisla na ~len 3, sudskite i upravnite organi na dr`avata na koja & e upateno baraweto mo`at direktno da go primenat pravoto, kako i sudskite ili upravnite odluki, bez ogleđ na toa dali oficijalno se priznavaat ili ne vo dr`avata vo koja se nao}a postojanoto mesto na prestoj na deteto bez sproveduvawe na posebni postapki za doka`uvawe na toa pravo ili za priznavawe na stranskite odluki vo koi inaku bi bile sprovedeni.

^len 15

Sudskite ili upravnite organi na dr`avata dogovorni~ka mo`at pred izdavaweto nalog za vra}awe na deteto, da pobaraat podnositelot na molbata da pribavi od organite ma dr`avata vo koja se nao}a mestoto na prestoj na deteto odluka ili drugi dokazi deka odveduvaweto ili zadr`uvaweto na deteto bilo nezakonito vrz osnova na ~len 3 od Konvencijata, ako takva odluka ili dokazi mo`at da se dobijat vo taa dr`ava. Centralnite izvr{ni organi na dr`avite dogovorni~ki, onolku kolku {to e mo`no toa, }e im pomognat na podnositelite na molbata da dobijat takva odluka ili dokazi.

^len 16

Po dobivaweto na izvestuvawe za nezakonito odveduvawe ili zadr`uvawe na dete vo smisla na ~len 3, sudskite ili upravnite organi na dr`avata dogovorni~ka vo koja deteto e odvedeno ili vo koja e zadr`ano nema da donesuvaat meritorna odluka za pravoto na gri`a s# dodeka ne se utvrdi deka deteto nema da se vrati vrz osnova na ovaa konvencija ili ako ne e podnesena molba vrz osnova na ovaa konvencija, vo razumen period po vtasuvaweto na izvestuvawe.

^len 17

Samiot fakt deka odlukata koja se odnesuva na gri`ata e izdadena ili deka treba da se priznae vo dr`avata na koja & e upateno barawe nema da pretstavuva osnov za odbivawe na vra}awe na deteto vrz osnova na ovaa konvencija, no sudskite i upravnite organi na dr`avata na koja & e upateno barawe mo`at da gi zemat predvid pri~inite za donesuvawe na taa odluka pri primenata na ovaa konvencija.

^len 18

Odredbite na ova poglavje ne gi ograni~uvaat ovlastuvawata na sudskiot ili upravniot organ da nalo`i vra}awe na deteto vo koe i da bilo vreme.

^len 19

Odlukata vrz osnova na ovaa konvencija vo vrska so vra}aweto na deteto nema da se smeta kako meritorna za koe i da bilo pra{awe vo vrska so pravoto na gri`a.

^len 20

Vra}aweto na deteto vrz osnova na odredbite na ~len 12 mo`e da se odbie ako toa bi pretstavuvalo kr{ewe na osnovnite principi za za{tita na ~ove~kite prava i osnovnite slobodi na dr`avata na koja & e upateno barawe.

POGLAVJE IV

PRAVO NA VIDUVAWE

^len 21

Molba za sklu~uvawe spogodba za organizirawe ili obezbeduvawe efikasno ostvaruvawe na pravoto na viduvawe mo`e da se podnese do centralnite izvr{ni organi na dr`avite dogovorni~ki na ist na~in kako i molba za vra}awe na deteto.

Centralnite izvr{ni organi mora da gi po~ituvaat obvrskite za sorabotka {to se utvrdeni vo ~len 7 zaradi unapreduvawe na nepre~eno u`ivawe na pravoto na viduvawe i zaradi ispolnuvawe na site uslovi od koi mo`e da zavisi ostvaruvaweto na ovie prava. Centralnite izvr{ni organi }e prezemat ~ekori za odstranuvawe, onolku kolku {to e mo`no toa, na site pre~ki vo ostvaruvaweto na tie prava, onolku kolku {to e mo`no toa.

Centralnite izvr{ni organi, neposredno ili preku posrednici, mo`at da iniciraat ili pomognat pri poveduvaweto postapka zaradi organizirawe ili za{tita na ovie prava i obezbeduvawe na uslovi od koi mo`e da zavisi ostvaruvaweto na ovie prava.

POGLAVJE V

OP[TI ODREDBI

^len 22

Nikakva garancija, vo vid na kaucija ili depozit, kako i da e opi{ano, nema da se bara kako garancija za pokrivawe na tro{ocite i rashodite na sudskite ili upravnite postapki od oblasta na primenata na ovaa konvencija.

^len 23

Nema da se bara nikakva legalizacija ili sli~na formalnost vo kontekstot na ovaa konvencija.

^len 24

Site molbi, dopisi ili druga dokumentacija koja se upatuvata do centralnite izvr{ni organi na zamolenata dr`ava }e bidat sostaveni na originalen jazik so prilo`en prevod na oficijalniot jazik ili na eden od oficijalnite jazici na dr`avata na koja & se upatuvata baraweto ili tamu kade {to ne e mo`no toa, so prevod na francuski ili angliski jazik.

Me|utoa, dr`avata dogovorni~ka mo`e, izrazuvaj}i rezerva vo soglasnost so ~len 42, da se sprotivstavi na koristeweto na na francuskiot ili angliski jazik, kaj site molbi, dopisi ili druga dokumentacija koja se upatuvata do nejinite centralni izvr{ni irgani.

^len 25

Dr`avjanite na dr`avite dogovorni~ki i licata {to se nastaneti vo tie dr`avi }e imaat pravo na pravna pomo{ i sovetodavni uslugi za pra{awata vo vrska so primenata na ovaa konvencija vo koja i da bilo druga dr`ava dogovorni~ka pod isti uslovi kako i doma{nite dr`avjani i lica postojano nastaneti vo taa dr`ava.

^len 26

Sekoj centralen izvr{en organ }e gi podnesuva svoite tro{oci pri primenata na ovaa konvencija.

Centralnite izvr{ni organi i drugite javni slu`bi na dr`avite dogovorni~ki nema da nametnuvaat nikakvi dava~ki vo odnos na molbi, podneseni vrz osnova na ovaa konvencija. Osobeno, tie ne mo`at da baraat kakvi i da bilo nadomesti od podnositelot na molbata na ime na tro{ocite i rashodite na postapkite ili, tamu kade {to odgovara toa, na ime na tro{ocite {to proizleguvaat od u~estvoto na pravna odbrana i sovetnici. Me|utoa, tie mo`at da baraat pla}awe na tro{ocite {to porizlegle ili {to }e proizlezat od sproveduvaweto na vra}awe andeteto.

Me|utoa, dr`avata dogovorni~ka mo`e, so stavawe rezerva vo soglasnost so ~len 42, da izjavi deka nema da primi vrz sebe nikakvi tro{oci {to se spomenuvaat vo prethodniot stav, a {to proizleguvaat od u~estvoto na pravna odbrana ili sovetnik ili od sudska postapka, osven vo slu~aj tie tro{oci da se pokrivaat vrz osnova na nejziniot sistem na pravna pomo{ i sovetodavni uslugi.

Po izdavaweto nalog za vra}awe na deteto ili izdavaweto nalog vo vrska so pravoto na viduvawe vo soglasnost so ovaa konvencija, sudskite ili upravnite organi mo`at, kade {to odgovara toa, da mu nalo`at na liceto koe go odvelo ili zadr`alo deteto, ili koe go spre~ilo ostvaruvaweto na pravoto na viduvawe da gi plati potrebnite tro{oci {to gi imal podnositelot na molbata ili nekoe drugo lice vo negovo ime, vklu~uvaj}i gi patnite tro{oci, site tro{oci za tragawe po deteto i tro{ocite za pronao}awe na deteto, tro{ocite za pravno zastapuvawe na podnositelot na molbata i tro{ocite za vra}awe na deteto.

^len 27

Koga e o~igledno deka barawata od ovaa konvencija ne se zadovoleni ili deka molbata inaku nema ispravna pravna osnova, centralniot izvr{en organ ne e dol`en da ja prifati molbata. Vo toj slu~aj, centralniot izvr{en organ vedna{ }e go izvesti za svoite pri~ini podnositelot na molbata ili centralniot izvr{en organ preku koj e dostavena molbata, vo zavisnost od slu~ajot.

^len 28

Centralniot izvr{en organ mo`e da bara kon molbata da bide prilo`eno pismeno ovlastuvawe koe mu dava pravo da go zastapuva podnositelot na molbata ili da imenuva predstavnik koj }e dejstvuvaa namesto nego.

^len 29

Ovaa konvencija nema da go spre~i koe i da bilo lice, institucija ili telo koe tvrdi deka do{lo do povreda na pravata na gri`a ili viduvawe vo smisla na ~len 3 ili 21 neposredno da se obrati so molba do sudskite ili upravnite organi na dr`avata dogovorni~ka, bez ogled na toa dali toa e predvideno so odredbite na ovaa konvencija ili ne.

^len 30

Site molbi upatени do centralnite izvr{ni organi ili neposredno do sudskite ili upravnite organi na dr`avata dogovorni~ka vo soglasnost so uslovice od ovaa konvencija, zaedno so

dokumentite i site drugi prilo`eni podatoci, ili so podatocite {to gi dava centralniot izvr{en organ, }e se prifatat vo sudovite ili administrativnite organi na dr`avite dogovorni~ki.

^len 31

Vo odnos na dr`avata koja po pra{awata za pravoto na gri`a za deteto ili viduvawe na deteto ima dva ili pove}e pravni sistemi {to se primenuvaat vo razli~ni teritorijalni edinici:

a) kakvo i da bilo povikuvawe na mestoto na postojaniot prestop vo taa dr`ava }e se smeta kako povikuvawe na mestoto na postojaniot prestop vo edna od teritorijalnite edinici na taa dr`ava;

b) kakvo i da bilo povikuvawe na zakonot na dr`avata na mestoto na postojaniot prestop }e se smeta kako povikuvawe na zakonot za teritorijalnata edinica na dr`avata vo koja se nao|a mestoto na postojaniot prestop na deteto.

^len 32

Vo odnos na dr`avata koja po pra{awata za gri`a za decata ima dva ili pove}e pravni sistemi {to se primenuvaat na razli~ni kategorii lica, kakvo i da bilo povikuvawe na zakonot na taa dr`ava }e se smeta kako povikuvawe na pravniot sistem {to }e go uvrđi zakonot na taa dr`ava.

^len 33

Dr`avata vo koja razni teritorijalni edinici imaat sopstveni pravni propisi za staratelstvo za deca nema da bide dol`na da ja menuvaat ova konvencija tamu kade {to dr`avata so edinstven praven sistem ne e dol`na da go stori toa.

^len 34

Ovaa konvencija }e ima prioritet vo pra{awata od oblata na nejzinata primena nad Konvencijata od 5 oktombri 1961 godina za ovlastuvawata na odgovornite organi i pravoto {to }e se primenuva vo odnos na za{titata na maloletnici, me|u potpisnicite na obete konvencii. Inaku, ova konvencija nema da ja ograni~i primenata na me|unarodniot instrument vo sila pome|u dr`avata na potekloto i dr`avata na koja & se upatuvava molba ili na drug zakon na dr`avata na koja & se upatuvava molba zaradi realizirawe na vra}aweto na deteto koe e nezakonito odvedeno ili zadr`ano ili zaradi ostvaruvawe na pravoto na viduvawe.

^len 35

Ovaa konvencija }e se primenuva pome|u dr`avite dogovorni~ki samo vo odnos na nezakoniti odveduvawa ili zadr`uvawa do koi do{lo po nejzinoto vleguvawe vo sila vo tie dr`avi.

Vo slu~aj na izjava vrz osnova na ~l. 39 ili 40, povikuvaweto od prethodniot stav na dr`avata dogovorni~ka }e se smeta kako povikuvawe na teritorijalnata edinica ili na edinicite na koi se primenuva ova konvencija.

^len 36

Ni{to od ova konvencija nema da spre~i dve ili pove}e dr`avi dogovorni~ki, zaradi organi~uvawe na restrikciiite na koi mo`e da podle`i vra}aweto na deteto, me|usebno da se dogovoriat za otpstapuvaweto od koja i da bilo od odredbite na ova konvencija koja mo`e da pretstavuva takvo ograni~uvawe.

POGLAVJE VI

ZAVR[NI ODREDBI

^len 37

Ovaa konvencija }e bide otvorena za potpi{uvawe na dr`avite koi bile ~lenki na Ha{kata konferencija za me|unarnodno privatno pravo za vreme na nejzinoto XIV zasedanie.

Konvencijata mo`e da se ratifikuva, mo`e da & se pristapi ili mo`e da se prifati, a instrumentite za ratifikacija, prifa}awe ili pristapuvawe }e bidat polo`eni kaj Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija.

^len 38

Koja i da bilo druga dr`ava mo`e da & pristapi na Konvencijata.

Instrumentite za pristapuvawe }e bidat polo`eni kaj Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija.

Konvencijata }e vleze vo sila za dr`avata koja }e & pristapi prviot den na tretiot kalendarski mesec od polagaweto na instrumentot za pristapuvawe.

Pristapuvaweto }e bide polnova`no samo vo odnosite pome|u dr`avata pristapni~ka i onie dr`avi dogovorni~ki koi }e izjavat deka prifa}aat pristapuvawe. Takva izjava, isto taka, }e mora da dade koja i da bilo dr`ava ~lenka koja ja ratifikuva, prifa}a ili odobruva Konvencijata po pristapuvaweto. Takvata izjava }e bide polo`ena kaj Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija; ova ministerstvo }e upati, po diplomatski pat, zaverena kopija na izjavata na sekoja od dr`avite dogovorni~ki.

Konvencijata }e vleze vo sila pome|u dr`avata koja pristapuva i dr`avata koja izjavila deka go prifa}a pristapuvaweto prviot den od tretiot kalendarski mesec po polagaweto na izjavata za prifa}awe.

^len 39

Koja i da bilo dr`ava mo`e vo vreme na potpi{uvaweto, ratifikuvaweto, prifa}aweto, odobruvaweto ili pristapuvaweto da izjavi deka Konvencijata }e se primenuva na site teritorii za ~ii me|unarnodi odnosi e odgovorna, ili na edna ili na pove}e od niv. Takvata izjava }e stane polnova`na vo vreme na vleguvaweto na Konvencijata vo sila za taa dr`ava.

Takva izjava, kako i sekoe natamo{no pro{iruvawe na primenata }e se prosledi do Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija.

^len 40

Ako dr`avata dogovorni~ka ima dve ili pove}e teritorijalni edinici vo koi se primenuvaat razli~ni pravni sistemi vo odnos na pra{awata od delokrugot na ova konvencija, mo`e vo vreme na potpi{uvaweto, ratifikuvaweto, prifa}aweto, odobruvaweto ili pristapuvaweto da izjavi deka ova konvencija }e se primenuva na site nejzini teritorijalni edinici ili samo na edna ili pove}e od niv i mo`e da ja izmeni ova izjava so podnesuvawe na druga izjava vo koe i da bilo vreme. Za site izjavi od ovoj vid }e bide izvesteno Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija i vo niv eksplicitno }e se opredelat teritorijalnite edinici vo koi }e se primenuva Konvencijata.

^len 41

Vo slu~aj dr`avata dogovorni~ka da ima politi~ki sistem vo koj izvr{nite, sudskite i zakonodavnite ovlastuvawa se podeleni pome|u centralnata i drugite vlasti vo ramkite na taa dr`ava, nejzinoto potpi{uvawe ili ratifikuvawe, prifa}awe ili odobruvawe ili pristapuvawe kon ova konvencija ili nejzinata izjava vo smisla na ~len 40 nema da ima nikakvi implikacii na vnatre{nata podelba na ovlastuvawata vo ramkite na taa dr`ava.

^len 42

Sekoja dr`ava mo`e, najdocna vo vreme na ratifikacijata, prifa}aweto, odobruvaweto ili pristapuvaweto, ili vo vreme na davaweto izjava vo smisla na ~l. 39 ili 40, da izrazi edna ili obete rezervi predvideni vo ~len 24 i vo ~len 26 stav 3. Nema da bidat dopu{teni drugi rezervi.

Sekoja dr`ava mo`e vo koe i da bilo vreme da ja povle~e rezervata {to ja dala. Povlekuvaweto }e se prosledi do Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija.

Rezervata }e prestane da bide polnova`na prviot den na tretiot kalendarski mesec od izvestuvaweto spomenato vo prethodniot stav.

^len 43

Konvencijata }e vleze vo sila prviot den na tretiot kalendarski mesec po polagaweto na tretiot instrument za ratifikacija, prifa}awe, odobruvawe ili pristapuvawe spomenati vo ~l. 37 i 38.

Potoa, Konvencijata }e vleze vo sila:

1) za sekoja dr`ava koja ja ratifikuva, prifa}a, odobruva ili & pristapuva na Konvencijata, prviot den na tretiot kalendarski mesec po polagaweto na instrumentot za ratifikacija, prifa}awe, odobruvawe ili pristapuvawe;

2) za sekoja teritorija ili teritorijalna edinica na koja e pro{irena primenata na Konvencijata vo soglasnost so ~l. 39 ili 40, prviot den na tretiot kalendarski mesec po izvestuvaweto spomenato vo toj ~len.

^len 44

Konvencijata }e bide vo sila pet godini od denot na vleguvaweto vo sila vo soglasnost so ~len 43 stav 1 duri i za dr`avite {to dopolnitelno ja ratifikuvale, prifatile, odobrile ili & pristapile na Konvencijata.

Ako nema pismeni izjavi za sprotivnoto, Konvencijata avtomatski }e se obnovuva seкои pet godini.

Site izjavi od ovoj vid }e se dostavuvaat do Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija najmalku {est meseci pred istekot na petgodi{niot period. Tie mo`at da bidat ograni~eni na opredeleni teritorijalni edinici na koi se primenuva Konvencijata.

Vakvite izjavi }e bidat polnova`ni samo vo odnos na dr`avata koja za toa dostavila izvestuvawe. Konvencijata }e ostane vo sila za drugite dr`avi dogovorni~ki.

^len 45

Ministerstvoto za nadvore{ni raboti na Kralstvoto Holandija }e gi izvesti dr`avite ~lenki na Konferencijata i dr`avite {to pristapile vo soglasnost so ~len 38 za sledното:

- 1) potpisite i ratifikaciite, prifa}aweto i odobrenijata navedeni vo ~len 37;
- 2) pristapuvawata navedeni vo ~len 38;
- 3) datumot na vleguvawe na Konvencijata vo sila vo soglasnost so ~len 43;
- 4) pro{iruvaweto na primenata navedeno vo ~len 39;
- 5) izjavite navedeni vo ~l. 38 i 40;
- 6) rezervite navedeni vo ~len 24, ~len 26 stav 3 i za povlekuvawata navedeni vo ~len 42;
- 7) izjavite navedeni vo ~len 44.

Potvrduvaj }i go navedenoto, potpisnicite ovlasteni za toa ja potpi{aa Konvencijata.

Sostaveno vo Hag, na 25 oktombri 1980 godina, na angliski i francuski jazik, od koi obata teksta se podednakvo avtenti~ni vo eden primerok koj }e bide polo`en vo arhivata na Vladata na Kralstvoto Holandija i ~ij{to primerok }e bide dostaven, po diplomatski pat, do

sekoja dr`ava ~lenka na Ha{kata konferencija za me|unardnoto privatno pravo koja u~estvuvala na XIV zasedanie.